

LAUSUNTO

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 112/2024 vp)

Suomen Lukiolaisten Liitto (SLL) kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Lukiolakia koskevat säädösehdotukset

Lukiolakiin esitetään tehtäväksi muutoksia, joilla luovutaan koulutuksen järjestäjän velvollisuudesta laatia vuosittain opetussuunnitelmaan perustuva vuosisuunnitelma. Samoin esitetään, että koulutuksen järjestäjän velvollisuudesta selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä luovutaan. Leikkauksilla esitetään olevan vuosittain noin yhden miljoonan euron vaikutus julkiseen talouteen.

SLL vastustaa esitystä lukuvuosisuunnitelman laatimisvelvoitteen poistamisesta. Vuosisuunnitelmat ovat tärkeä lukiokoulutusta paikallistasolla ohjaava asiakirja ja koulutuksen kehittämisen työkalu. Opiskelijoille vuosisuunnitelmat mahdollistavat vaikuttamisen lukioden arkeen sekä oman opintopolun ennakkoinnin. SLL on huolissaan, että opiskelijoiden laadukkaan itsenäisen opiskelun mahdollisuudet vaarantuvat, jos koulutuksen järjestäjillä ei ole enää velvoitetta suunnitella itsenäisten opintojen suorittamista. Oikeus itsenäisiin suoritteisiin on opiskelijoille lukio-opintojen ja vapaa-ajan yhdistämisen kannalta hyvin tärkeä.

SLL vastustaa myös esitystä huoltajien kanssa yhteistyöhön velvoittavan lain väljentämisestä. Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeä väylä nuorten kasvun ja oppivelvollisuuden suorittamisen tukemiseen. Yhteistyö ei ole pelkästään palautteen keräämistä, vaan kyseessä on vuorovaikutussuhde, jonka kautta on mahdollista saada tietoa nuorten erityistarpeista ja opiskeluun vaikuttavista elämäntilanteista.

SLL huomauttaa, että myös hallituksen esityksen vaikutusarvioissa todetaan seuraavasti: “Opiskelijoiden huoltajien näkemysten selvittämistä koskevan velvollisuuden poistaminen voisi

heikentää hieman oppilaitoksen ja opiskelijoiden huoltajien välistä yhteistyötä ja tietojen vaihtoa.” Mahdollinen yhteistyön ja tiedonvälityksen heikentyminen on erityisen huolestuttavaa hauraammassa asemassa olevien opiskelijoiden, kuten esimerkiksi kehitysvammaisten, maahanmuuttajataustaisten tai muiden erityisen tuen tarpeessa olevien opiskelijoiden näkökulmasta. Kotiväellä voi olla arvokasta tietoa opiskelijan tuen tarpeesta ja toisaalta huoltajien tulee pysyä opiskelijan arkeen liittyvistä asioista perillä. Kodin ja lukion saumaton yhteistyö on edellytys opiskelijan hyvinvoinnille.

SLL tuo monen muun järjestön tapaan esille, että lakisääteisten velvoitteiden purku ei tosiasiallisesti poista tarvetta koulutuksen suunnittelulle tai kodin ja koulun väliselle yhteistyölle. Siten kyseessä on ennemminkin normien purkamiseksi verhoiltu miljoonan euron suuruinen koulutusleikkaus. SLL ei näe kohtuullisena, että rahoitusleikkauksia kohdistetaan lukiokoulutukseen, jossa on jo valmiiksi valtava rahoitusvaje. SLL esittää, että miljoonan euron lisäleikkaus perutaan, eikä velvoitetta lukuvuosisuunnitelmien laatimisesta poisteta tai velvoitetta huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä väljennetä.

SLL on huolissaan siitä, että velvoitteiden poistaminen johtaa lukiokoulutuksen laadun eriarvoistumiseen. Pelkona on, että erityisen pahasta rahoitusvajeesta kärsivät koulutuksen järjestäjät eivät enää tarpeesta huolimatta vaatisi oppilaitoksiaan laatimaan lukuvuosisuunnitelmia tai tekemään yhteistyötä huoltajien kanssa. Tämä voi olla koulutuksenjärjestäjille helppo säästökohde, vaikka tosiasiallinen tarve lukuvuosisuunnitelmille tai kodin kanssa tehtävälle yhteistyölle ei poistu. Toisaalta moni koulutuksen järjestäjä joutuu jatkossa tekemään vuosisuunnitelmat pienemmillä resursseilla, jolloin niiden laatu kärsii. On tärkeää pitää huolta siitä, että nuorilla on mahdollisuus saada tukea jokaisessa lukiossa.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslakia koskevat säädösehdotukset

Oppimisen tuen 10 miljoonan euron suuruinen lisärahoitus on ehdotettu kohdettevaksi valtion rahoitusosuuteen, ja siten kunnan rahoitusosuutta koskevaa prosenttiosuutta on esitetty muutettavaksi. SLL on huolissaan siitä, kohdentuuko lisärahoitus tosiasiallisesti oppimisen tukeen, kun se kohdennetaan valtion yleiskatteelliseen rahoitusosuuteen. Pelkona on, että lukiokoulutuksen yleiskatteelliseen rahoitukseen lisättävä 10 miljoonan panostus uppoaa lukiokoulutuksen rahoitusvajeen paikkaamiseen. SLL ehdottaa, että lisärahoitus korvamerkittäisiin vain oppimisen tukeen myöntämällä lisärahoitus koulutuksen järjestäjille pitkäaikaisena hankerahoituksena. Korvamerkittynä rahoituksena se myös kohdistuisi paremmin tuen tarpeen mukaan.

Helsingissä 4.10.2024

August Kiattrakoolchai
Puheenjohtaja

Vladislava Silkina
Varapuheenjohtaja

Lisätietoja:

koulutuspoliittinen asiantuntija Jenni Suutari, 050 325 2496, jenni.suutari@lukio.fi

sosiaalipolitiikan ja osallisuuden asiantuntija Iiris Hynönen, 050 377 7729, iiris.hynonen@lukio.fi